

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Skjalde-Blik paa Danmarks Stjerne i Sølv-Bryllups og Kronings-Aaret 1840

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Skjalde-Blik paa Danmarks Stjerne i Sølv-Bryllups og Kronings-Aaret 1840", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 40. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1840_678-txt-shoot-idm1247.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Til Maigildet (i Danske Samfund.)

Mine Herrer!

Det er en meget kold Mai, vi har i Aar, saa De har vist mærket, saavel som jeg, det er vanskeligt at holde sig varm, vistnok ikke fordi det i Grunden er blevet koldere end før, men fordi man nu engang regner paa, det maa blive Sommer, om ikke idag, saa dog imorgen, og undseer sig ved enten at lægge i Kakkellovnen eller tage sine Vinterklæder paa igien; og at alt dette gjælder ligesaavel indvortes som udvortes, synes ogsaa klart af denne Indledning til en Tale om den 28de Mai, som ei lettelig kunde klinge koldere. Men hvad jeg trøster mig ved i denne Tid, naar jeg bogstavelig sidder og fryser med Pennen i Haanden, det vil jeg ogsaa trøste mig ved her, hvor Ordet synes nær ved at fryse paa Læberne, og det er den gamle Tale, at en kold Mai gjør en varm Vinter.

Ja m. H. det nyttede jo slet ikke, om jeg vilde lade, som *Hovedstaden* glødede enten for *det* Danske Folkeraad, Frederik den Sjette sammenkaldte, eller for Majestæternes Sølv-Bryllup, eller for Udsigten til Christian den Ottendes og Caroline Amalies kronede Dage; thi for ikke engang at tale om Dagbladene, vidner jo Politi-Plakaterne og Politi-Betjenterne saa hørøstet derimod, at jeg, som er meget bange for Politiet, maa finde det klogest at lade dem beholde Ret.

Det nyttede ligesaa lidt, om jeg vilde udøse min 42 Harme over den Kulde, jeg, blandt andet for Politiets Skyld, ikke tør nægte; thi jo varmere jeg gjorde det, des koldere maatte jeg vente, man vilde svare mig høit eller lavt: ja, det kan være meget ærlig sagt af Præsten ved Vartou, som ovenikøbet blev Ridder ved Sølv-Brylluppet; men det gjør dog hverken Tilstanden friere, Udsigten lysere eller Folk gladere.

Derimod at tale frit og aabenhjertig under Christian den Ottende i samme Retning og i samme Tone, som De veed, jeg talde under Frederik den Sjette, da jeg hverken var Præst ved Vartou eller Ridder af Dannebrog, det kan dog muelig nytte lidt, og jeg har lært at nøies, naar jeg blot imens jeg taler tør nære Haabet om, at den jævne, gammeldags Tone, hvori Fædrenelands-Kiærligheden hos mig naturlig udtrykker sig, skal dog finde lidt mere Gienlyd hos den yngre Slægt, end den fandt hos mine Jævnaldrende, saa der ogsaa for deres Øine ligge gyldne Dage bag os, der vidunderlig drage Hjertet til sig, og glimter en ny Morgenrøde for os i den næste Fremtid, som vi føle Drift til at nærme os med Kæmpeskridt. Ja, naar jeg blot kan tale under disse Betingelser, og tale med den Følelse, at Danmarks Aand er over mig og Danske Hjerter slaae omkring mig, da er jeg fornøiet, om det end siden kan synes mig, som hardtad Ingen havde Øine til at see eller Sind til at skatte Danmarks lykkelige Lod, som er Sjælen i al min borgerlige Tale.

Ja m. H. i Dage langt koldere end disse fandt jeg Danmarks Lod misundelsesværdig, hvergang Af43tenstjernen, som ogsaa er Morgenstjerne, tindrede mig imøde og Aanden hviskede, see, det er Danmarks Stjerne, og Kinden glødede, mens jeg spaaede Fædrelandet Held og Lykke, Hæder og Ære, Fryd og Glæde, uden at ændse den haanlige Latter, som skraldede omkring mig, og sagtens kan jeg da nu skiemte med den kolde Mai, da det har klaret sig, der er endnu i Hjerter-Grunden langt mere Varme hos Dannemænd, end Nogen turde troe, saa, skiøndt man sædvanlig tvivler om Muligheden i at mine store Formodninger om Fædrelandet kan gaae i Opfyldelse, ønske dog Mange, det var saa vel. Ja m. H. kunde jeg gløde midt om Vinteren blot ved at hilse den Vaar, jeg skimtede i det Fjerne, da maa jeg sagtens kunne holde Varmen i Vaaren, skiøndt den falder kiølig, og trøstes over den kolde Mai af den varme September, der lyser mig imøde, med en gylden Høst under det dybe Himmelblaa, og naar jeg derfor peger paa den graa Luft og de sure Ansigter, da er det kun for at De ikke skal troe, jeg er blindere end Andre, blind for hvad man kan see med et halvt Øie, at Jubelen ved Christian den Ottendes Thronbestigelse synes endt før den ret begyndte, at baade Kongen og Folket staae Fare for at miskiende og mistænke hinanden, og at selv en Dagmar i vore Dage kan synes at møde isnende Kulde i de før saa lune Skove. Ja, kun for at De kan føle, min Tro paa Danmarks Lykke er i det mindste stærk nok til at flytte de Bjerge, Døgnets Jetter optaarne paa Sletten, kun derfor siger jeg Dem, jeg seer det godt, at Kongen faaer Skin af hverken at være Tale og Skrive-44Friheden nær saa gunstig, eller at mene det saa godt med hele Folket, som nogle halvfremmede, herskesyge Udgivere af et Dagblad, og at paa den anden Side Folket faaer Skin af at hade og frygte Enevolds-Magten, som det selv har skabt, og uden Spørgsmaal om, enten Danmark blev lykkelig eller ulykkelig derved, ei at ville nøies med anden Frihed end den, som egensindige Børn at raade sig selv. Ja, derfor vil jeg sige Alt, sige Dem, jeg veed, baade af vore Dages og af de forrige Tidens Historie, at af liden Gnist kan vorde en stor Ild, fordi det gaaer med Konger og Folk, som med Mennesker i det Hele, at blive to

gode Venner først forstemte mod hinanden, da kan de største Ubetydeligheder, som de ellers aldrig vilde ændset, blive udtømmelige Kilder til Kiv og Splid, uden at nogen menneskelig Forstand kan beregne, hvor sørgelig vidt det kan gaae. Jeg lader det trøstigt komme derpaa an, om De kan troe mig saa ganske blottet for hjertelig Deeltagelse i Fædrelandets Vee og Vel, og tillige saa blottet for Taknemmelighed mod et Fyrste-Par, der baade før og efter Thron-Bestigelsen værdigede mig en ligesaa uventet som naadig Opmærksomhed, troe mig saa hjerteløs, at jeg kold og ligegyldig kunde see et frygteligt Uveir trække op over Riget og Thronen, ja, skiemte dermed, som et morsomt Skuespil. Trøstigt lader jeg det komme derpaa an, fordi jeg veed, at kunde De troe saa ilde om mig, da hørde De mig ikke, og fordi jeg veed, at ogsaa paa mig har Øieblikket gjort hele sit ubehagelige Indtryk, ogsaa jeg blegnede engang og foer op ved Midnat under den forvirrede 45Mumlen og det krigerske Hestetrav paa Gaden, ogsaa jeg turde tiltroe mig Sind til at falde som et Offer for ældgammel Danskhed, saa naar jeg desuagtet ved mindste Eftertanke føler mig beroliget, saa jeg tør skiemte med Faren og smile ad Følgerne, da kan jeg virkelig ikke forklare mig det af Andet, end at Danmarks gode Engel staaer mig nær, seer langt videre og vissere end jeg, og smiler derfor ad al min Uro og Bekymring, smiler saa sødt og trygt, at jeg maa smile med, og seer da i det Forbigangne saamange lykkelige Varsler om det Tilstundende, at jeg maa skiænde paa mig selv for ogsaa kun et Øieblik at have ladet Modet synke og Haabet vakle, det stærke og levende Haab, der giennem en heel Menneske-Alder besjælede og opholdt mig, og svæver øiensynlig over hver Sang, jeg, med Danmarks Fremtid for Øie, opflammedes til at nynne, det frydefulde Haab, at jeg med disse mine Øine skal see Danmark glad og lykkelig fremfor alle Verdens Riger og Lande, glad og lykkelig under Himlens Velsignelse, ved den ægte Danskhed i Tænkemaade, i Tankegang og Tungemaal, i Sæder, Love og Indretninger, som jeg i de poetisk-historiske Billeder fra fordums Tid lærde at elske og kiende og glødede ved at besynge, saae i Aanden yndig opblomstre i en Efterslægt, hos hvilken ogsaa mit Navn, min Sang, min Kamp og mit Haab skulde leve i kiærlig Erindring.

See, alt dette kom til at staae levende for mig idag, da jeg havde lovet at tale om *Folke-Raadet*, der baade er det Nærmeste af de lykkelige Varsler for Danmarks Fremtid, og kroner dem ret egen 46lig, som en udsprunget Maibøg med Dannebrog i Toppen; thi Folke-Raadets Oprettelse af det bedste Hjerter, der kan slaae under Kongeligt Purpur, dets Oprettelse i stille, rolige Dage, er ikke blot det skiønneste Mindesmærke om Frederik den Sjettes Livsalighed, men spaaer den læmpeligste og skiønneste Løsning af Stats-Forfatningens indviklede Knude, som nu i alle Christenhedens Riger er den store og vanskelige Opgave. Ja m. H. saalænge jeg kan røre Tungen, vil jeg tale frit og aabent, efter min bedste Overbeviisning, om Fædrelandets Tarv, uden ængstelig at spørge hvad der for Øieblikket vil tækkes enten Høie eller Lave, og ligesaa uforbeholden som jeg derfor anpriser *Enevolds-Magten*, hvor den, som hos os, ei er taget med Vold, men givet og skiænket af Folket, ligesaa uforbeholden anpriser jeg Folke-Raadet, med fri Stemme over alle Rigets Anliggender, naar det, som her, ei har reist sig i Modsætning til Kongen, men er Hans eget folkelige Storværk. Naar jeg derfor roser Frederik den Sjettes i hans Grav, som jeg roste Ham paa Hans Throne, for det herlige Middel, han opdagede til at oplyse Regjeringen om Folkets Ønsker og Landets Tarv, til stedse fastere at sammenknytte Øvrighed og Undersaatter og oplive den Almeen-Aand, der maa besjæle os, naar vi skal søge og ramme det almindelige Bedste; da roser jeg ham langt mindre for hvad han lovede end for hvad han holdt. At nemlig Frederik den Sjettes i Mai 1831 lovede Danmark et saadant Folkeraad, det veed vi nu, maa ingenlunde sammenlignes med de store Løfter, man andensteds 47gav Folkene efter *Julidagene i Paris*, under den *Belgiske* og *Polske* Opstand; men det veed vi dog kun, fordi Frederik den Sjettes, tre Aar senere, da Alting viste at Skrækken til Hove havde sat sig, og da den Smule Bevægelse, man herinde havde sporet, var ganske forbi, at Han da lagde Haand paa Værket og udførte det trolig i den samme dristige og ædle Stil, som det var lovet, kun det er ham til uddødelig Ære, men det er ogsaa, for hvem der har mindste historisk Blik, den sikkerste Borgen for Indretningens Fasthed og Bestandighed, og, for hvem der har mindste Tro til det Danske Hjerter, det lykkeligste Varsel for Enighed og ædel Kappelyst mellem Konge og Folk og for en rolig fremskridende Oplysning af det *Borgerlige Selskabs* Væsen og sande Tarv, en Oplysning, der stedse klarere skal vise, at Danmarks gode Aand var ligesaavel over Folket, da det gav Kongen Enevoldsmagt, som over Kongen, da Han gav Folket uindskrænket Stemme-Frihed, saa Danmark derved, før vi vidste det, vandt en Stats-Forfatning, der ikke blot hos os er den folkeligste, men er af Alle bedst skikket til baade at udvikle og beskytte sand borgerlig Frihed og Velstand.

De agte det vel m. H. jeg siger ingenlunde, at denne Oplysning allerede hersker i Danmark; thi jeg veed meget vel, at denne min Betragtning snarere af begge de stridende Partier ansees for et Drømmesyn, der maa skrives paa min udsvævende Phantasies Regning; men det rører mig ikke, fordi det rammer mig ikke, fordi jeg veed, at hele Historien, alle Tiders Erfaring, som slet ikke sværmer, er paa min 48Side, saa alle Dannemænd see det Samme, naar deres Øine oplades for Menneske-Livets Gang, som den virkelig har været og fremdeles vil blive. Derfor er det ogsaa mit høieste borgerlige Ønske, at der snart, heller i Dag end i Morgen, maa aabnes en *Dansk Høiskole*, tilgiængelig for hele Landets Ungdom, hvor de Letnemme fik baade Lov og Leilighed til at blive bedre bekiendt saavel med Menneske-Naturen og Menneske-Livet i Almindelighed, som med dem selv i Særdeleshed, og hvor de kunde blive ret vendt i alle borgerlige Forhold, ret kiendt med Fædrelandets Tarv i alle Retninger, medens Folkelivet og Fædrelands-Kiærligheden næredes ved naturlig Tale og historisk Oplysning, ved ungdommelig Vexelvirkning, og ved det liflige Sang-Chor, som giennemtoner alle Danmarks Tider, aander Beundring for det Store, Varme for det yndig Skiønne, Troskab og Kiærlighed, Fred og Enighed, uskyldig Munterhed, Lyst og Gammen. Sandelig, naar Kong

Christian den Ottende, som det er mit glade Haab, aabner en saadan Kongelig Friskole for Livet, for det *Danske Folkeliv*, da kan Han ikke blot smile ad alle Døgnblades Roes og Last, men glæde sig til et Folkeraad, ligesaa mageløst, som vore Enevolds-Konger; thi da har Han aabnet en Lægedoms-Kilde paa Marken, som vil strømmeviis besøges fra Slægt til Slægt, og vinde den Berømmelse, selv i fjerne Lande og i de sildigste Tider, at der fik utallige Blinde deres Syn, Døve deres Hørelse og Stumme deres Mæle, der kastede Halte deres Krykker og beviiste klarlig at "Dandsen den gaaer saa let gennem Lun49den!" Derved fordunkles vistnok ikke Frederik den Sjettes Kongelige Værk, men derved sættes det først i sit rette Lys, thi hvad der nu fordunkler det, er kun Savnet af den folkelige Oplysning, det i Grunden forudsætter, uden at den dog, efter de menneskelige Vilkaar, kunde gaaet forud; thi skiøndt en folkelig Høiskole med den deraf udspringende Danske Oplysning gennem mange Aar var en af mine sødste Drømme, saa maatte dog *Folkeraadet* oprettes, før det blev meer end en Drøm, før selv jeg kunde vinde klar Forestilling om Oplysningens Beskaffenhed og øine den indvortes Trang, der nu vil drive Folket til at søge den Oplysning og Dannelse, Folkeraadet lader dem føle, er langt fra at være overflødig, er baade ønskelig og til Rigets Bedste aldeles nødvendig. Derfor vil vi glade mindes det Danske Folkeraads Oprettelse den 28de Mai, med en Vise, der vistnok kunde være meget bedre, men som jeg dog tør haabe, baade De, mine Herrer! og flere Dannemænd vil hjælpe mig til at høre sunget, som Hr. Tønnes Vise.

- 1 Svend Grathe var Konning i Dannemark,
Det blev ikke Riget til Baade,
For Dansk var den Herre ei vel tilpas,
Og falsk var hans Hyldest og Naade.
Maien er sød i Danmark!
- 2 Med Næsen i Sky mellem Bondemænd,
De fik ham kun daarlig i Tale;
Han ligger begravet i Mosedynd,
50Saa nederlig maatte han dale.
Maien er sød i Danmark!
- 3 Kong Fredrik den Sjette af Dannemark,
Han hviler i Kirken med Ære,
Til Skyen ham løfted hans Bondemænd,
De vilde paa Hænder ham bære.
Maien er sød i Danmark!
- 4 Den Herre var Dansker af Hjertensgrund,
Spagfærdig i Høielofts-Sale,
Den ringeste Mand paa sit Modersmaal
Med ham kunde snakke og tale.
Maien er sød i Danmark!
- 5 Han bænked saa høit sine Bondemænd,
I Raadet blandt Herrer og Grever,
At mens der er Mai i vor Bøgeskov,
Hans Minde i Hjerterne lever.
Maien er sød i Danmark!
- 6 Det var paa en Maidag, det Brev udgik,
Hans Bønder ei noksom kan prise,
Med Glæden de ride nu Sommer ad By,
Og synge Kong Frederiks Vise.
Maien er sød i Danmark!
- 7 Saa vær da velkommen, du søde Mai,
Som Folket og Fuglen gav Stemme!
Nu er det en Lykke i Lyst og Nød
At have i Dannemark hjemme.
Maien er sød i Danmark!
- 8 51Ja, nu er der plantet et Maitræ godt
Af Kongen og Folket paa Stævne,
I Banker og Huulveie gik det før,
Men Kiærlighed Alt kunde jævne.
Maien er sød i Danmark!
- 9 Nu Vinteren tabte og Somren vandt,
Saa lystig og grøn er nu Skoven,

Og Fuglene sjunge, hver med sit Næb,
Og Havfruer dandse paa Voven.
Maien er sød i Danmark!

10 Nu lader os kappes og giøre Gavn,
Det Bedste, Enhver kan paafinde,
Til Dannemarks Ære og Kongens Roes,
Til Glæde for Mand og for Kvinde!
Maien er sød i Danmark!

11 Da sender os Himlen den gyldne Tid,
Kong Fredegods kronede Dage,
Da Alt er mildøiet og Dansk tilbunds,
Da kommer og Holger tilbage.
Maien er sød i Danmark!

12 Da Jorderigs Ynde og Himlens Smil
Skal mødes i Maibøgens Skygge,
Livsalige Konger med Danske Lov
Skal frede om Dannemarks Lykke.
Maien er sød i Danmark!

13 Som Fuglene sjunge i lystig Vaar,
Skal Dannemarks Skjalde og kvæde,
Saa nemmes kan Visen af Læg og Lærd,
Og nynnnes af Piger med Glæde.
Maien er sød i Danmark!

14 Som Bølgerne bære om Verden Bud,
Hvor Søhanen Vingerne ryster,
Saa Rygtet skal fare fra Hav til Hav
Om Dannemarks smilende Kyster!
Maien er sød i Danmark!
